

Protokoll fra rovviltneemndmøte i region 8 den 23.10.2014

Sted: Fylkeshuset, Tromsø

Tid: 09.30–15.30 (seks timer møte, fire timer forberedelse)

Til stede

Rovviltneemnda	Andre
John Karlsen (leder)	Vibeke Elvenes, Mattilsynet, RK Troms og Finnmark
Fred Johnsen (nestleder)	Heidi-Marie Gabler, FM i Troms, miljøvernnavdelinga
Sigrund Hestdal	Marit Gystøl, Miljødirektoratet (på telefon gjennom sak 22/14)
Trine Noodt	Ørjan Holm, Norges Miljøvernforbund
Margit Mathisen	Jørgen Remmen, FM i Finnmark, miljøvernnavdelinga
Per Mathis Oskal	Geir Østereng, FM i Finnmark, miljøvernnavdelinga
	Andreas Røsæg, FM i Troms, miljøvernnavdelinga

Sakliste

19/14	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
20/14	Orienteringssaker	s. 1
21/14	Referatsaker	s. 2
22/14	Jerv – evaluering av uttak i 2013/2014, bestandsstatus nå, evt. tiltak i 2014/2015	s. 2
23/14	Kvote for kvotejakt på gaupe	s. 5
24/14	Evaluering av rovviltneemndas arbeid i forhold til forvaltningsplanen	s. 21
25/14	Felles møte med rovviltneemnda i region 7	s. 30
26/14	Prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark	s. 30
27/14	Status på forbruk av FKT-midler	s. 31

19/14 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Vedtatt som innstilt.

Innstilling til vedtak:

Rovviltneemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 23.10.2014.

20/14 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms
- Kort orientering fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

21/14 Referatsaker

Innhold

	Dato
NINA: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2014	juni 2014
M: Avgjørelse av klage på avslag – skadefelling av gaupe i Mauken-Tromsdalen reinbeitedi..	4.6.2014
M: Avgjørelse av klage på vedtak om erstatning for sau drept av fredet rovvilt i 2013	21.7.2014
M: Avgjørelse av klage på vedtak om erstatning for sau drept av fredet rovvilt i 2013	30.7.2014
NINA: Temahefte 57 Gaupas predasjon på sau – en kunnskapsoversikt	august 2014
M: Oversendelse av klage på avslag på søknad om skadefelling av jerv i Slepelvlia-Skakteråsen..	27.6.2014
FM: Samlede svar på rovviltneemndenes ministeranmodning om å ta grep i rovviltforvaltningen	september 2014
KLD: Skadefelling og begrepet skadepotensial	9. juli 2014
Norges Bondelag, NSG og NBS: Invitasjon til beiteseminar med matproduksjon- og rovviltfokus	26.9.2014
KLD: Pressemelding: Mer penger til omstilling i områder som er utsatt for rovvilt	8.10.2014
Energi- og miljøkomiteen: Rovviltneemnda i region 8 inviterer Energi- og miljøkomiteen til et m..	10.7.2014

22/14 Jerv – evaluering av uttak i 2013/2014, bestandsstatus nå, evt. tiltak i 2014/2015

Vedtak:

Rovviltneemnda i region 8 mener det er svært viktig at lisensfellingsskvoten i region 8 blir tatt ut i 2014–2015. Nemnda ber alle som har et ansvar i denne forbindelse om å samarbeide og sørge for at det skjer. Rovviltneemnda ber Miljødirektoratet om å komme i gang med ekstraordinære uttak allerede i den ordinære jakttiden hvis det viser seg at den ordinære jakta ikke vil gi ønsket resultat. Rovviltneemnda ser gjerne at Statens naturoppsyn samarbeider med de interkommunale skadefellingslagene for å oppfylle lisensfellingsskvoten.

I årene 2005–2012 har registrerte ynglinger av jerv gjennomsnittlig vært det dobbelte av bestandsmålet i region 8 (Tabell 1). I 2013 var det en drastisk nedgang i antall registrerte ynglinger, fra 28 i 2012 til 11 i 2013. 17 ynglinger mindre skulle matematisk bety $(17 \times 6,27)$ 107 færre jerver. Det er trolig at året 2012 var et spesielt godt yngleår for jerv, og at en større andel enn normalt ynglet dette året. Det er også trolig at 2013 var et spesielt dårlig yngleår. Det var altså å forvente at bestanden i 2013 var større enn antall registrerte ynglinger tilsa.

I 2013 ble det tatt ut ett jervehi i region 8, i 2014 ble det tatt ut fire hi. Uttak av fire ynglende tisper har utvilsomt påvirkning på bestanden, det er likevel ikke å forvente at disse uttakene tilsvarer $4 \times 6,27 = 25$ jerver mindre i bestanden. Altså må en forvente at det til en viss grad finnes tisper som ville ha ynglet dersom de som ble tatt ut ved hiuttak i stede hadde blitt tatt ut under lisensjakta. Ut fra DNA-analyser i 2012 og 2013 ser vi at det ble registrert betydelig færre jerver i 2013 sammenlignet med 2012, med en reduksjon fra 152 til 87 identifiserte individer. Dette antyder at vi fra 2012 til 2013 hadde en reell bestandsnedgang. Men siden antall innsamlede prøver var en god del lavere enn i 2012, behøver vi et fangst/gjenfangstbasert bestandsestimat for å anslå størrelsen på en eventuell bestandsnedgang (NINA Rapport 1008 – DNA-basert overvåking av den skandinaviske jervebestanden 2013).

Registrert avgang av jerv (Tabell 2) kan i liten grad forklare svingningene i registrerte ynglinger. I Troms og Finnmark var det toppår for smågnagere i 2010/2011, og lav bestand i 2012 og 2013 (NINA rapport 1036). Kanskje bidro smågnagerbestanden i 2010/2011 til mange tisper i god kondisjon, som dermed valgte å yngle i 2012, mens kollapsen i smågnagerbestanden gjorde at få av dem fikk frem unger. Rekorduttaket ved lisensfelling

2012/2013 kan også tenkes å ha sammenheng med dårlig mattilgang, og at det dermed var mer jerv nede på åteplassene.

Sekretariatet har den oppfatning at smågnagerbestanden nå igjen er på vei opp, kanskje betyr det at en større andel av tispene kommer til å yngle i 2015.

Tabell 1. Antall registrerte ynglinger av jerv i Finnmark og Troms samt samlet for region 8 i årene 2001 til 2014. Tallene viser dokumenterte og antatte ynglinger, og er inkludert eventuelle hiuttak. Varierende vær- og snøforhold i registreringsperioden, samt varierende innsats i tid og personell kan være medvirkende til variasjoner i resultatene fra år til år. Tallene for 2014 er foreløpige. Kilde 2004–2013: Det nasjonale overvåkningsprogrammet for store rovdyr. Kilde 2014: Rovbase per 16.10.2014

År	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Finnmark	1	10	4	11	5	6	6	6	10	0	6
Troms	8	10	13	9	12	13	17	12	18	11	7
Region 8	9	20	17	20	17	19	23	18	28	11	13

Tabell 2. Kjent avgang av jerv i region 8 fra og med 1. juni 2010 til og med 31. mai 2014. Symbolene ♂, ♀ og J indikerer henholdsvis hann, hunn og valp. «Ukjent angir valper som er funnet døde» Kilde: Rovbase per 14.10.2014.

1.6.–31.5	Fylke	Lisensfelling	Skadefelling	Hiuttak	Ukjent	Totalt	Avgang	Avgang unntatt J
2013–2014	Finnmark	2♂, 2♀	5♂, 3♀	2♀, 4 J	1J	7♂, 7♀, 4J	19	14
	Troms	3♂, 4♀	1♂	2♀, 2 J	1J	4♂, 6♀, 3J	13	10
2012–2013	Finnmark	2♂, 2♀	13♂, 9♀			15♂, 11♀	26	26
	Troms	6♂, 4♀	3♂, 3♀	1♀, 2 J		9♂, 8♀, 2J	19	17
2011–2012	Finnmark	1♀	7♂, 6♀	1♀, 9 J		7♂, 8♀, 9 J	24	15
	Troms	5♂, 4♀	7♂	3♀, 7 J	1J	12♂, 7♀, 8 J	27	19
2010–2011	Finnmark	4♂, 1♀	8♂, 2♀	3♀, 5 J	1J	12♂, 6♀, 6J	24	18
	Troms	1♂, 1♀	3♂, 5♀	1♀, 3 J	2J	4♂, 7♀, 5J	16	11

Nå i 2014 har lisensfellingsperioden for jerv pågått siden 10. september. Lisensfellingskvoten for jerv i Finnmark, Troms og samarbeidsområdet med Nordland er 48 jerv, derav inntil 26 tisper. Av kvoten kan inntil elleve felles i A-områdene, derav inntil seks tisper. Det er per 16.10.2014 ikke felt jerv av denne kvoten. Erfaringer fra tidligere år viser at det er en stor andel av den fastsatte kvoten som ikke blir tatt ut ved lisensfelling. For at resterende lisensfellingskvote skal kunne tas ut i tråd med rovviltforliket av 2011 og i tråd med rovviltnemndas forvaltningsplan, er det avgjørende at ekstraordinære uttak starter så snart det er forhold for det.

Saksgang ang. ekstraordinære uttak av jerv 2013/2014 (listen er ikke uttømmende)

- 30.1.2014 Fylkesmannen i Finnmark etterspør ekstraordinære uttak av jerv i region 8
- 31.1.2014 Miljødirektoratet svarer at de vil avvente evt. uttak til etter lisensfellingssesongen. Ber om en mer utfyllende redegjørelse per e-post fra Fylkesmannen i Finnmark
- 3.2.2014 Fylkesmannen i Finnmark sender ny e-post ang. dårlige sporingsforhold for registrering i 2013
- 4.2.2014 Fylkesmannen i Troms gir på eget initiativ to skadefellingstillatelser på jerv, ingen jerv blir felt.
- X.2.2014 Leder av nemnda ringer Miljødirektoratet og ber om uttak av jerv før 15.2.2014
- 6.2.2014 Fylkesmannen i Finnmark sender bakgrunnsinformasjon til Miljødirektoratet

- 13.2.2014 Rovviltsamling Rica Hell, møte mellom Miljødirektoratet, Fylkesmenn og SNO i region 8 ang. uttak av jerv i region 8.
- 20.2.2014 Fylkesmannen i Troms anmoder om uttak av jerv
- 20.2.2014 Miljødirektoratet ber om et skriftlig omforent innspill på uttak i region 8
- 25.2.2014 Rovviltneemnda oversender Miljødirektoratet anmodning om å vurdere uttak av jerv i region 8
- 27.2.2014 Midlertidig svar fra Miljødirektoratet
- 19.3.2014 Vedtak om uttak av jerv i Finnmark
- 20.3.2014 Vedtak om uttak av ytterligere tre jerver i Finnmark
- 20.3.2014 Leder av nemnda etterspør uttak i Troms
- 20.3.2014 Direktoratet svarer at Finnmark er prioritert grunnet skadesituasjon og tilrådning fra nemnda.
- 21.3.2014 Miljødirektoratet forteller på rovviltneemndsmøte i region 8 om sin rolle i rovviltforvaltningen
- 1.4.2014 Leder av nemnda etterspør uttak i Troms
- 1.4.2014 Direktoratet svarer at de vurderer tiltak etter hvert som opplysninger om ynglinger kommer inn
- 7.4.2014 Vedtak fra Miljødirektoratet om felling av inntil to jerver
- 8.5.2014 Vedtak om to hiuttak i Finnmark

23/14 Kvote for kvotejakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn 2015

Vedtak:

Gaupekvote i Finnmark

A-området i Finnmark:

En – 1 – gaupe kan felles i A-området.

B-området i Finnmark:

Totalt syv – 7 – gauper kan felles i B-området, derav maksimalt to – 2 – voksne hunngauper. Når to voksne hunngauper er skutt i B-området, stoppes jakta i B-området.

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Det kan felles to – 2 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland. Av disse kan det ikke felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for Bjerkvik og E6). Da det kun åpnes for jakt på to dyr, settes ingen tispekvote.

Rovviltnemnda sin innstilling til vedtak:

Gaupekvote i Finnmark

A-området i Finnmark:

En – 1 – gaupe kan felles i A-området.

B-området i Finnmark:

Totalt syv – 7 – gauper kan felles i B-området, derav maksimalt to – 2 – voksne hunngauper. Når to voksne hunngauper er skutt i B-området, stoppes jakta i B-området.

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Vedtas som innstilt fra sekretariatet.

Innstilling til vedtak:

Gaupekvote i Finnmark

A-området i Finnmark:

En – 1 – gaupe

Indre B-området i de delene av kommune Alta, Kvalsund, Porsanger, Kautokeino, Karasjok, Tana, Nesseby og Sør-Varanger som ikke ligger i A-området eller er nevnt nedenfor:

Tre – 3 – gauper hvorav maksimalt en – 1 – voksen hunngaupe. Hvis en hunngaupe blir felt i dette området stoppes jakta og eventuelt resterende dyr på kvoten blir overført til kvoten i ytre område.

Ytre B-området øst for Bøkfjorden i Sør-Varanger kommune, Vadsø, Vardø, Båtsfjord, Berlevåg, Nordkinnhalvøya nord for Hopseidet, Sværholthavøya nord for fylkesvei 183, Nordkapp, Havøysund, Kvalsund nordvest for Repparfjorden og nordvest for Vargsundet, Alta nord for Langfjorden til E6 og fylkesgrensa for Troms. Hammerfest, Hasvik og Loppa kommune:

4 gauper uten hunndyrkvote, dersom en voksen hunngaupe felles i indre B-sone før kvoten der er fylt, overføres resterende av kvoten til det ytre B-området.

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Det kan felles to – 2 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland. Av disse kan det ikke felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for Bjerkvik og E6). Da det kun åpnes for jakt på to dyr, settes ingen tispekvote.

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn for sekretariatets saksfremlegg

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.6.2009
- Lov om viltet (viltloven) av 29.5.1981
- Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) av 18.3.2005
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013
- Forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt mars 2011
- Representantforslag 163 S (2010–2011), og Stortingets behandling 17. juni 2011

Jf. Rovviltforskriften § 16 skal felling eller forsøk på felling meldes inn uten opphold til Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Dette for å sikre at meldinger om felte dyr trekkes fra kvote umiddelbart, og for å gi mulighet til å gjennomføre skuddplassundersøkelse, som ledd i oppsynet med jaktutøvelsen i regionen.

Saksfremlegg

Rovviltnemnda i region 8 skal fatte vedtak om kvote for kvotejakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn. Sekretariatet ved fylkesmennene i Troms og Finnmark legger her frem saksfremlegg med en faglig tilrådning til kvote.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på bjørn, gaupe, jerv, ulv og kongeørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr. 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringerne i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Bestandsmål, rovviltneemndas myndighet og bakgrunnen for kvote – kvotejakt på gaupe

Rovviltneemnda har myndighet til å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen, jf. §§ 7 og 11 i forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt. Bestandsmålene er jf. forskriften også fordelt mellom fylkene i regionen. Bestandsmålsetning for region 8, er ti ynglinger av gaupe, hvorav fire

ynglinger skal være lokalisert i Finnmark og seks ynglinger lokalisert i Troms. Ved vurdering av kvoter skal de fylkesvise bestandsmålene vektlegges, og søkes nådd det enkelte år. Bestandsmåloppnåelsen baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. De tre siste årene er det registrert 13, 10 og 5,5 familiegrupper i region 8. Dette gir et snitt på 9,5 familiegrupper (Tabell 3). Rovdata mottok brev fra Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet) datert 20. mai 2005, her heter det: « *Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt skal angi antall årlige ynglinger av rovvilt det enkelte år. For jerv og gaupe oppgis også antall årlige ynglinger som et gjennomsnitt av antall ynglinger de foregående tre år. Dette tallet angir måloppnåelsen i den enkelte region. Direktoratet ber om at tall for gjennomsnittlig antall årlige ynglinger av jerv og gaupe i rovviltregionene oppgis som heltall. Der gjennomsnittet for disse tre år ikke er heltall, bes nyttet vanlige avrundingsregler for å angi antall ynglinger samlet for treårsperioden.*» Rovviltnemnda har dermed myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe jf. rovviltforskriften.

Tabell 3. Antall familiegrupper av gaupe før jakt fordelt på fylker og A- og B-områder i forvaltningsregion 8 i årene 2011–2014, samt gjennomsnittet for årene 2012–2014. Fordeling mellom områder er basert på hvor familiegruppa er registrert. Registreringsperioden varer fra 1. oktober til ut februar i registreringsåret. Forvaltningsmålet i region 8 er ti årlige ynglinger, fire i Finnmark og seks i Troms

År	2011			2012			2013			2014			Snitt 2012–2014
	A	B	Total	A	B	Total	A	B	Total	A	B	Total	Totalt
Finnmark	3	3 ¹	6	4	3	7	4	3	7	2	1	3	5,66
Troms	5	0,5	5,5	4	2	6	3	0	3	1,5	1	2,5	3,83
Region 8	8	3,5	11,5¹	8	5	13²	7	3	10	3,5	2	5,5³	9,5

¹Region 8 deler en yngling med region 7, denne er delt mellom regionene. Region 8 deler også en yngling med Sverige og en yngling med Finland. Disse ynglingene deles ikke opp, men telles altså som én hver.

²Region 8 deler to ynglinger av gaupe med region 7. Region 8 deler én yngling med Sverige og én yngling med Russland. Disse ynglingene deles ikke opp, men teller altså som én hver.

³Region 8 deler én yngling med Finland.

Kvoten for gaupe omfatter Nordland sør til Rombaken

I Forvaltningsregion 7, Nordland, er det mål om 10 årlige ynglinger av gaupe. Her er det de tre siste årene registrert 8, 10 og 4 familiegrupper, gjennomsnittet over de siste tre år er 7,3 registrerte ynglinger. Fylkesgrensa mellom Nordland og Troms er ingen naturlig barriere for gaupe. I 2011 delte Nordland og Troms én yngling, i 2012 var to ynglinger delt mellom regionene. Rombaken er en mer naturlig grense, derfor har rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 inngått en samarbeidsavtale blant annet om kvotejakt på gaupe:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

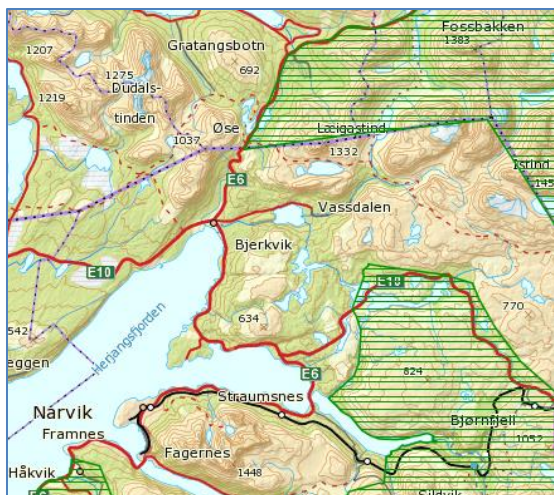
i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotvedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.
6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.

Forvaltningsområdet nord i Nordland

Ikke hele forvaltningsområdet for «nord-fylket», som har mål om ynglinger, er forvaltningsområde for gaupe. Prioriterte kalvingsområder for rein og beiteområder for sau er unntatt. Området Store Haugfjell (Figur 1) er det eneste området i Nordland, administrert av rovviltnemnda i region 8 som er forvaltningsområde for gaupe, dette området er likevel del av fellingsområdet «nordfylket», som skal legges til grunn ved målstyring av uttak i samsvar med kriteriene for kvotejakt på gaupe. Nordfylket har mål om tre årlige ynglinger av gaupe, i registreringssesongen 2013/2014 ble det ikke registrert ynglinger i nordfylket, i registreringssesongen 2012/2013 ble det registrert én yngling i nordfylket. Det var en lav registrert bestand av gaupe i nordre Nordland og søndre Troms ved registreringssesongene 2012/2013 og 2013/2014 (Figur 2). Før de to siste år, har det vært betydelig uttak av gaupe her, og det har vært små dokumenterte tap til gaupe i dette området de siste to år. Med bakgrunn i overnevnte vil sekretariatet tilrå rovviltnemnda i region 8 å la kvoten nord for Rombaken og øst for E6 tilhøre A-området, mens kvote vest for E6 fra Bjerkvik tilhører B-området.

Figur 1. Skravur viser forvaltningsområdet for gaupe. Hele området i Nordland som er administrert av region 8 og ligger øst for E6 inngår i fellingssone A. Fellingssone B i den delen av Nordland som administreres av region 8, er øst for Bjerkvik og E6

Gaupe – overvåking og bestandssituasjon

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegrupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegrupper. For dokumentasjon av familiegrupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovviltpersonell ut i felt. Innen region 8 gis det 15 000 kroner (skattepliktig) i dusør for meldinger om funn av nye familiegrupper som dokumenteres av SNO.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegrupper fra hverandre. De siste årene har det Skandinaviske gaupeprosjektet (Scandlynx) samlet inn nye data på forflytning hos gauper. Basert på denne nye kunnskapen er det foretatt en revidering av de gjeldende avstandsreglene. Lengden på avstandsreglene varierer med antall døgn mellom observasjonene, og det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i maksimal luftlinje avstand som hunngauper forflytter seg fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager mellom observasjonene, og vil i praksis være ytterpunktene i et hjemmeområde for en hunngaube med unger.

Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegrupper som minimum lever i Norge det enkelte år. I 2014 fant de at det var 5,5 familiegrupper i region 8, tre i Finnmark og 2,5 i Troms, i region 7 var det 4 registrerte familiegrupper. Over årene 2012–2014 var det gjennomsnittlig 9,5 og 7,3 registrerte familiegrupper i henholdsvis region 8 og 7.

Nedgangen fra registreringssesongen 2012/2013 til registreringssesongen 2013/2014 kan ikke alene forklares gjennom kjent avgang av gauper. I region 8 samt samarbeidsområdet med

Nordland har vi en registrert avgang på 15 gauper etter avsluttet kvotejakt 2013. En nedgang fra 10 til 5,5 familiegrupper tilsvarer ($4,5 \times 6,14$) 28 gauper, dette før tilvekst er beregnet.

Sør-Troms og nordre del av Nordland grenser til Norrbottens län i Sverige, her har registrert antall familiegrupper avtatt siden 2011. Dette hovedsakelig grunnet en politisk avgjørelse om å gjennom jakt redusere gaupebestanden i reindriftsområdene (prop 2008/09:210 – En ny rovdjursförvaltning). Nord Troms og Finnmark grenser til Finland, data fra Finland tyder på at det er en tynn gaupebestand i nordlige områder og en tettere bestand ned mot Bottenviken (Figur 6, 7 og 8).

I Norge ble gaupebestanden før reproduksjonssesong og før kvotejakta 2013 beregnet til å være mellom 320 og 349 dyr (NINA rapport 859). I 2014 var tilsvarende estimat på 313 dyr. Bestandsestimatet før jakt i 2014 viser en nedgang på 10,3 % i antall gauper på landsbasis i forhold til i 2013. I Norge er gjennomsnittlig registrert gaupebestand de tre siste årene 60,5 familiegrupper, altså 4,5 familiegrupper fra bestandsmålet som er 65 (NINA rapport 1049). Scandlynx-forskere har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid. Modellen blir beskrevet i NINA rapport 774. Ny metodikk for denne modellen blir beskrevet i NINA rapport 960. Estimert antall voksne hunndyr som kan høstes per familiegruppe for at bestanden skal holdes stabil er 0,43 (NINA rapport 774).

Andrén m.fl. (2002) har vist at antall gaupeindivider i bestanden, med en viss usikkerhetsfaktor, kan regnes ut fra antall familiegrupper i februar. Studiet tok for seg tre ulike områder i Skandinavia (Tabell 2). Og kom frem til at antall individer per familiegruppe varierte med byttedyrtetthet. Ut fra resultatene i disse tre studiene har ”Rovdata” i ”NINA rapport 724” delt Norge inn i tre byttedyrkategorier: ”høy tetthet” fra Bergslagen, ”lav tetthet” fra Hedmark og ”Tamrein” fra Sarek. Når Rovdata beregner hvor mange gauper som finnes i Norge, ganger de antall registrerte familiegrupper med forhåndstallene for antall individer per familiegruppe, avhengig av hvor i Norge gaupefamilien er registrert. Videre ligger det en viss usikkerhet i beregningen av hvilke registreringer som dreier seg om samme familiegruppe. Også her benytter Rovdata ulike avstandsregler, som avhenger av hvilken byttedyrkategori området hvor registreringen er gjort sokner til. I region 8 brukes forhåndstallet 6,14 for antall individer per familiegruppe.

Tabell 2. Andrén m.fl. (2002) kom frem til disse forhåndstallene, med vist usikkerhet, for antall gauper i bestanden beregnet ut fra antall familiegrupper i februar. I region 8 brukes forhåndstallet 6,14 for antall individer per familiegruppe

Område	Byttedyrkategori	Antall individer per familiegruppe	Usikkerhet
Sarek	tamrein	6,14	$\pm 0,44$
Hedemark	lav tetthet	6,24	$\pm 0,73$
Bergslagen	høy tetthet	5,48	$\pm 0,40$
Gjennomsnitt	–	5,95	$\pm 0,64$

Det er en usikkerhet knyttet til neste års registrering av gaupe, dersom et gitt antall gauper tas ut av bestanden. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos gaupe, og ikke i så stor grad i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget.

Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (NINA rapport 59), Utredninger i forbindelse med ny rovviltmelding, Gaupe –

Bestandsdynamikk, bestandsutvikling og høstingsstrategier, Andersen et al. 2003) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent, men med en betydelig grad av variasjon mellom år, og en betydelig individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser en teoretisk beregning at en avskyting på 16,7 prosent av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt.

På bakgrunn av overnevnte, samt vurderingene av tapssituasjonen i dette saksframlegget, vurderer sekretariatet at kunnskapsgrunnlaget er godt.

Sekretariatet vurderer beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig, føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 blir dermed ikke tillagt vekt.

Naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning sier at «en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Over er det vist at det finnes vesentlig kunnskap om gaupebestandens respons på jakttrykk, og om overlevelse og reproduksjon hos gaupe. Vi har også mye kunnskap om gaupas predasjonstakt på ulike byttedyr og på samspillet mellom gaupe og jerv. Mye av dette er samlet i NINA rapport 842, Framdriftsrapport for Scandlynx Norge 2011 samt i NINA Temahefte 57, Gaupas predasjon på sau – en kunnskapsoversikt. Sekretariatet legger til grunn at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes innenfor A-området for gaupe, sekretariatet har vurdert at foreslått kvote for kvotejakt på gaupe i region 8 ikke er til hinder for dette, og at kvoten dermed heller ikke er i strid med prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver sier at «tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter». Rovviltnemnda skal forholde seg til bestandsmålet som er et kompromiss mellom beitenæring og rovvilt, fastsatt i rovviltforskriften § 4. Rovviltnemnda skal sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas, blant annet slik at en i størst mulig grad kan fortsette med beitedyr i utmark. Kvotejakt påvirker gaupebestanden, det dreier seg likevel om regional gaupeforvaltning innen nasjonale rammer som igjen er bygd på internasjonale avtaler, dette mener sekretariatet gjør at et kostnadsspørsmål ved evt. miljøforringelse ikke blir relevant i denne sammenheng.

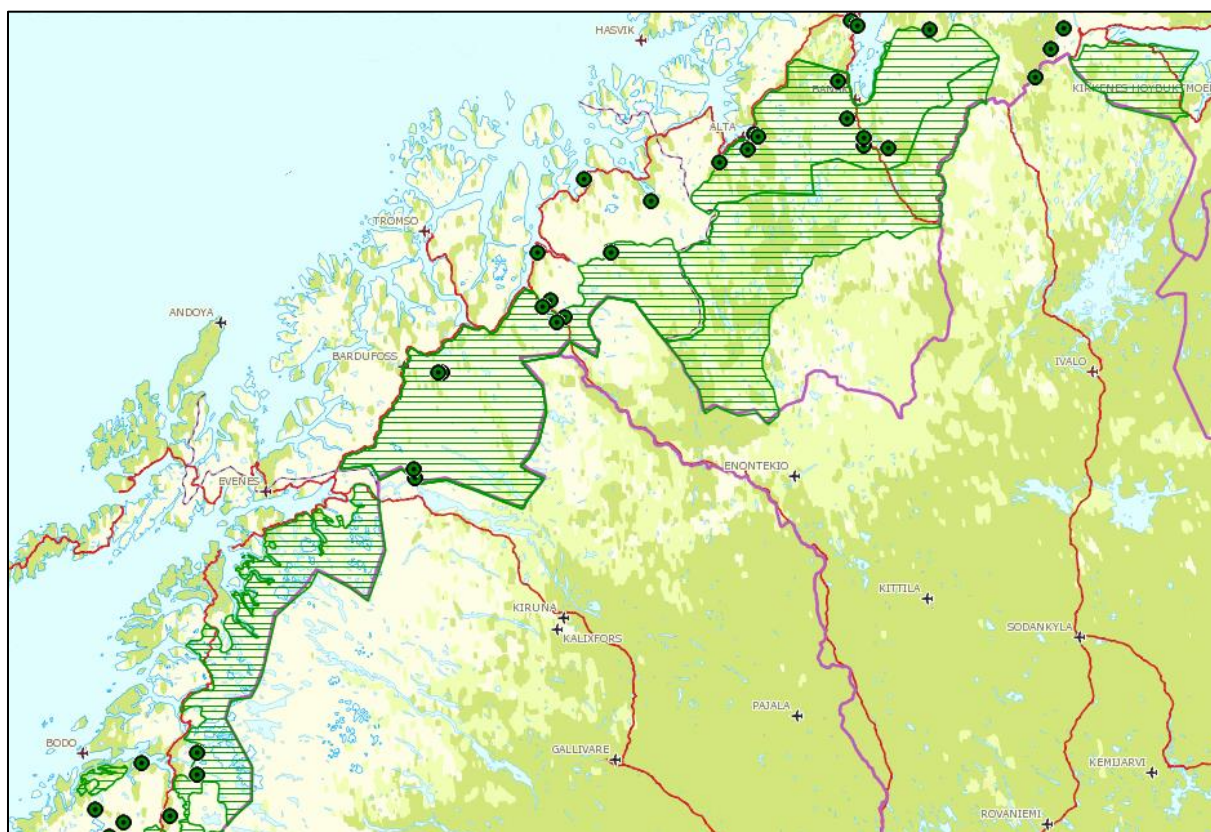
Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater». Innenfor fastsatte rammer jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr har rovviltnemnda gitt klare føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Kvotejakt gir forutsigbarhet og det er etter sekretariatets vurdering langt mer samfunnsøkonomisk enn skadefelling.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det blant

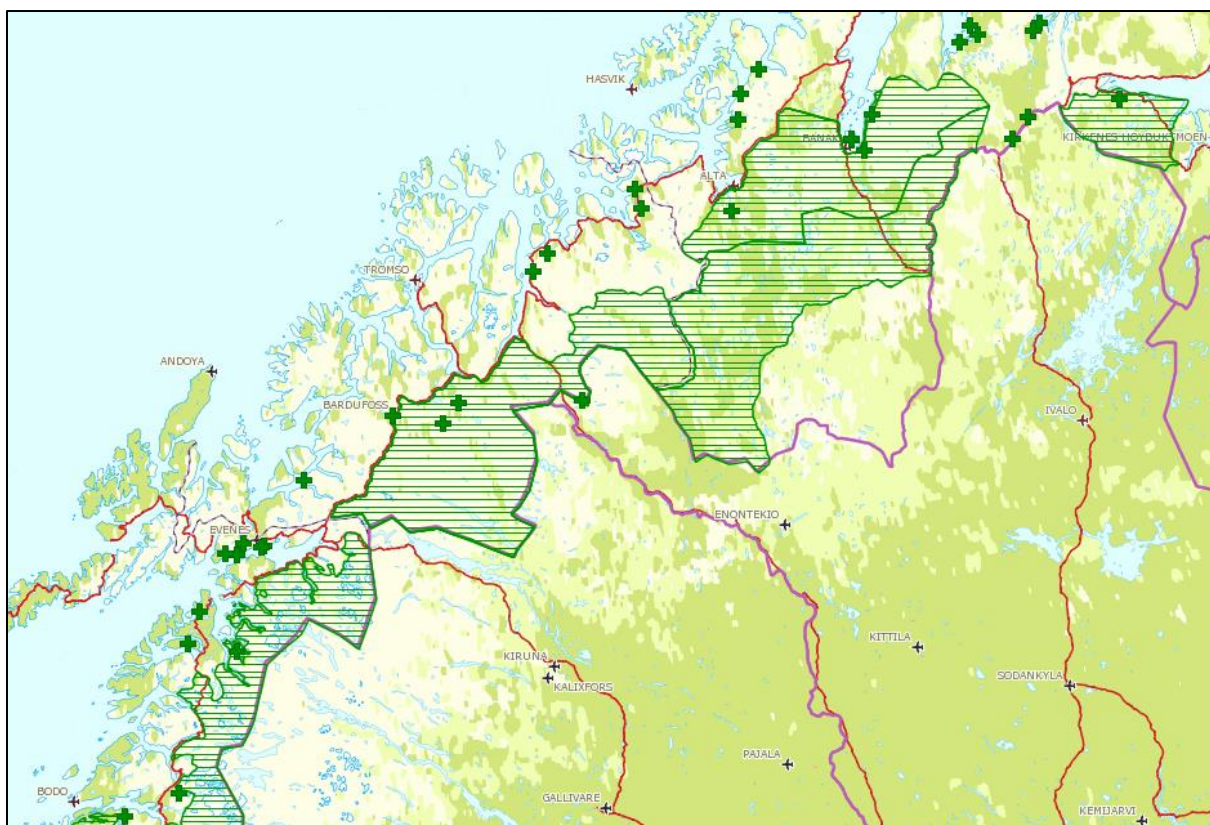
annet legges vekt på skade som arten gjør. Der rein og gaupe i region 8 er til samme tid, er det å forvente at rein er det viktigste byttedyret til gaupe (Mattisson, J., et al. *Factors affecting Eurasian lynx kill rates on semi-domestic reindeer in northern Scandinavia: Can ecological research contribute to the development of a fair compensation system?* Biol. Conserv. (2011), doi:10.1016/j.biocon.2011.09.004).

Hensikten med å iverksette kvotejakt, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av gaupebestanden, for slik å begrense skadene gaupe påfører bufe- og tamrein. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skade på sau og rein.

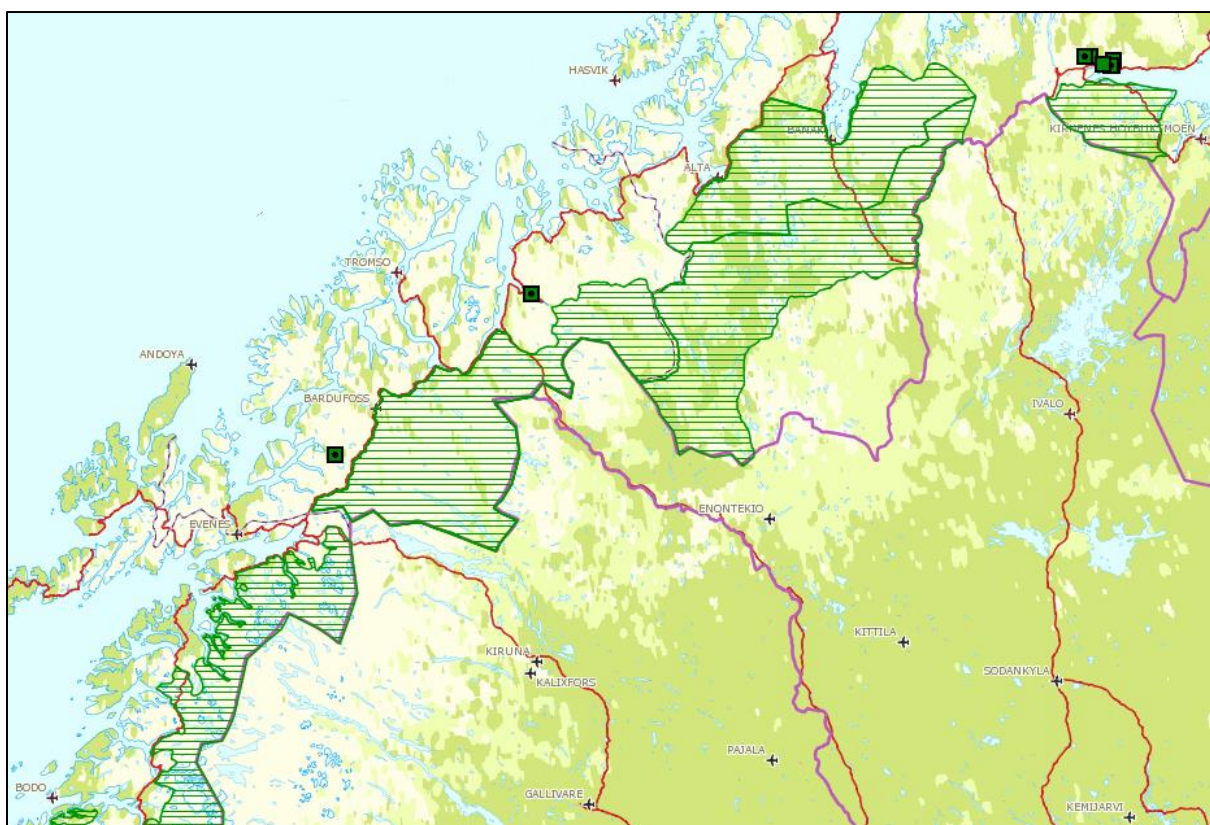
Over årene 2012 til 2014 har registrert gaupebestand i region 8 vist en nedadgående trend, 13 ynglinger i 2012, 10 i 2013 og 5,5 i 2014. Størst har nedgangen vært i Troms og samarbeidsområdet med Nordland. I Troms har det gjennom årene 2012–2014 blitt registrert henholdsvis 6, 3 og 2,5 familiegrupper. I Finnmark er tilsvarende tall 7, 7 og 3 familiegrupper. Færrest familiegrupper er det sør i Troms og nord i Nordland (Figur 2). Derimot har kjent avgang av gaupe nord i Nordland i 2013 og 2014 vært vesentlig (Figur 3). Med unntak av ett saubeiteområde på Varangerhalvøya har dokumenterte tap av sau til gaupe beitesesongen 2014 vært få (Figur 4). Derimot har det områdevis vært mange tap av rein som dokumentert eller antatt skyldes gaupe, i tidsrommet 1.10.2013–26.9.2014 har disse tapene vært på 101 rein i Troms og 56 rein i Finnmark (Figur 5).

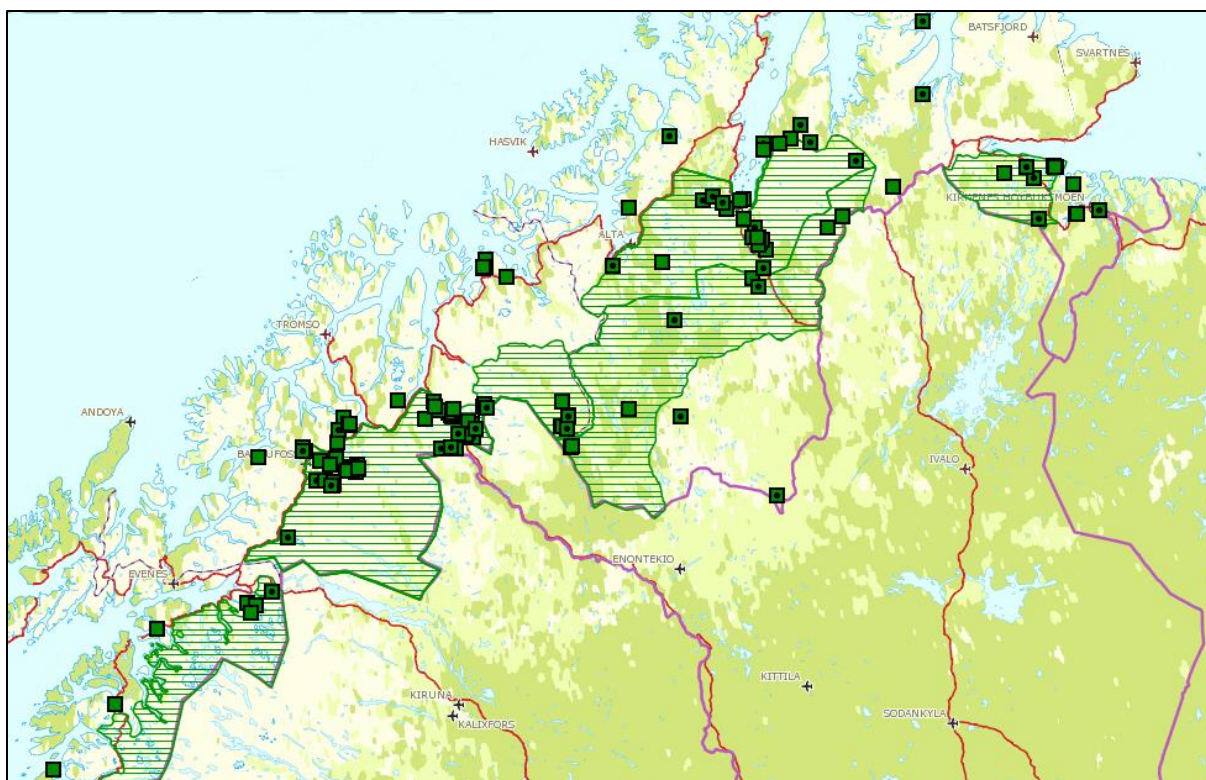
Figur 2. Skravert område viser A-området for gaupe. Sirkler angir dokumenterte observasjoner av familiegrupper registreringssesongene 2012/2013 og 2013/2014. Kilde: Rovbase per 26.9.2014.

Figur 3. Skravert område viser A-området for gaupe. Kryss viser registrert avgang av gauper i perioden 1.10.2012–26.9.2014. Kilde: Rovbase per 26.9.2014.

Figur 4. Skravert område viser A-området for gaupe. Firkanter viser sau dokumentert eller antatt tatt av gaupe i tidsrommet 1.5.2014–26.9.2014. Kilde: Rovbase per 26.9.2014.

Figur 5. Skravert område viser A-område for gaupe. Firkanter viser rein dokumentert eller antatt tatt av gaupe i tidsrommet 1.10.2013–26.9.2014. Kilde: Rovbase per 26.9.2014.

Figur 6. Orange punkter viser registrerte observasjoner av familiegrupper av gaupe i Nordre Finland vinteren 2013/2014. Kilde: Tuomo Ollila

Figur 7. Registrerte gaupeobservasjoner nord i Finland i perioden 1.9.2013–28.2.2014. Kilde: Riistavahinko.mmm.fi

Figur 8. Gule trekkanter viser gauper tatt ut ved lisensjakt og skydds jakt i Nordre Finland vinteren 2013/2014. Kilde: Tuomo Ollila

Finnmark – beregning av jaktkvote

I Finnmark er det registrert i snitt 5 familiegrupper de siste tre årene (7, 5 og 3 – de to siste med nye avstandsregler). Den beregnede totalbestanden av gaupe vil tilsvare $5 \times 6,14$ (dyr pr. familiegruppe) = **30,7** gauper. Etter jakt i 2014 er bestanden på **30,7** (snitt) – 7 (skutt) = **23,7** gauper. Dersom en forventer en tilvekst på 16,7 % blir estimert tilvekst lik ($23,7 \times 0,167$) **3,96** gauper. Bestanden før jakt i 2015 er **23,7** (bestand etter jakt) + **3,96** (tilvekst) = **27,66** gauper.

For at Finnmark skal opprettholde en bestand på 4 familiegrupper ved telling i 2015 må det være 24,56 gauper igjen etter jakt i 2015.

Bestand før jakt 2015: **27,66** gauper

Bestandsmål i Finnmark: 4 familiegrupper, 24,56 gauper ($4 \times 6,14$)

Tilvekst i bestanden: 16,7 % (NINA Rapport 59)

Antall dyr som kan tas ut i jakta 2015: **27,66** – 24,56 = **3,1**

Beregningen av antall gauper som kan felles baserer seg på antall familiegrupper registrert i A-området, eller i omegn av A-området i områder som ligger i B-området. I tillegg til disse faste reproduksjonsområdene har gaupe etablert seg innerst i Anarjohka nær finskegrensen og på den ytterste kyst i Loppa, ytterst på Kvalsundhalvøya, Sværholdt, Nordkinnhalvøya, Varangerhalvøya og Jarfjord mot Russergrensen. Disse områdene er vanskelige å overvåke pga. at det bor lite folk i nærheten som melder om spor. På ytterste kyst er det ofte vind som gir dårlige sporingsforhold. Nær riksgrensen til Russland i Jarfjord og Finland i Anarjohka er det gauper som opptrer sporadisk på norsk side. Det bør åpnes for kvotejakt i disse områdene for å regulere utbredelsen av gaupebestanden langt utenfor forvaltningsområde A, da dette er kalvingsområder for rein og sauebeiteområder. Sværholdthalvøya er helårs beiteområde for rein. Avgrensning for indre og ytre område er valgt ut basert på vår kunnskap om gauperevirenes utbredelse fra forskning i Scandlynxprosjektet og jevnlig dialog med Statens naturoppsyn.

Rovviltsforskriften § 7 sier at rovviltneemndens vedtak om kvotejakt skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Tap av beitedyr til gaupe siste år, samt erfaringer fra tidligere år, taler for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, enn å åpne for kvotejakt i Finnmark. Rovviltneemnda har gitt føringer i sin forvaltningsplan om at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes i A-området. Sekretariatet mener en kvote på åtte gauper totalt i Finnmark, med gitte områdeavgrensninger (Figur 9) og kvoter, ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det åpnes for jakt i følgende områder i Finnmark, med følgende kvoter i hvert område:

A-området i Finnmark:

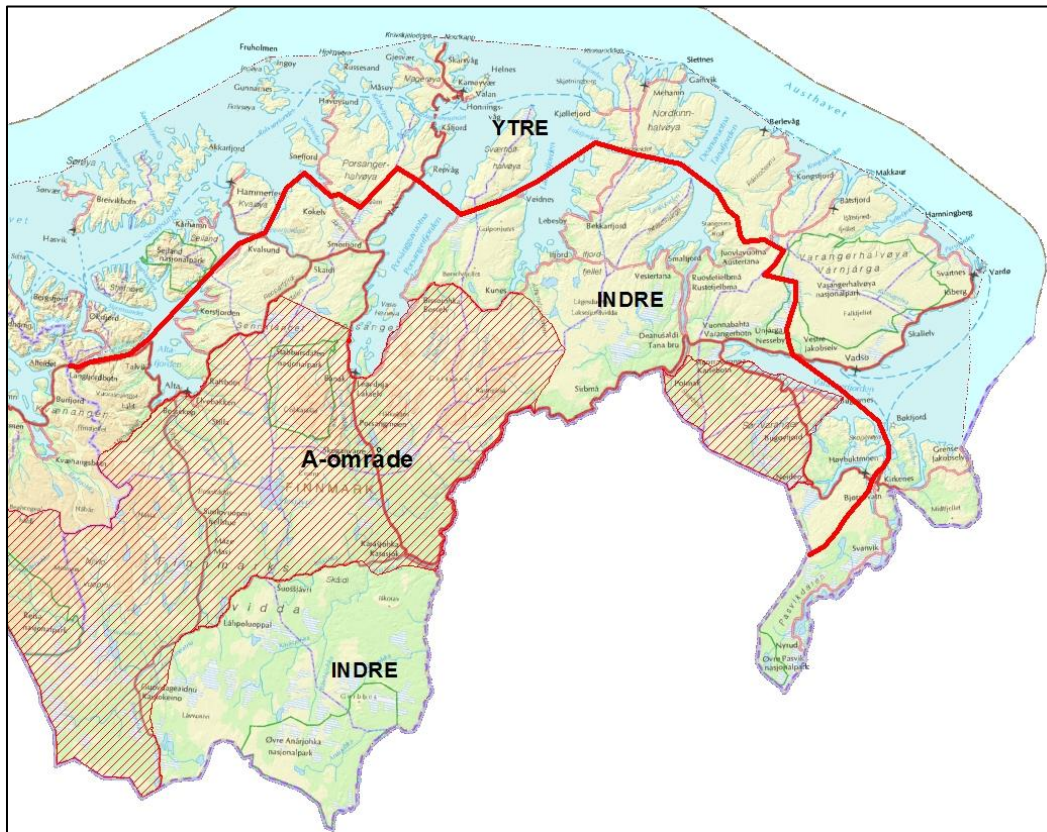
En – 1 – gaupe

Indre B-området i de delene av kommune Alta, Kvalsund, Porsanger, Kautokeino, Karasjok, Tana, Nesseby og Sør-Varanger som ikke ligger i A-området eller er nevnt nedenfor:

Tre – 3 – gauper hvorav maksimalt en – 1 – voksen hunngaue. Hvis en voksen hunngaue blir felt i dette området stoppes jakta og eventuelt resterende dyr på kvoten blir overført til kvoten i ytre område.

Ytre B-området øst for Bøkfjorden i Sør-Varanger kommune, Vadsø, Vardø, Båtsfjord, Berlevåg, Nordkinnhalvøya nord for Hopseidet, Sværholthelvøya nord for fylkesvei 183, Nordkapp, Havøysund, Kvalsund nordvest for Repparfjorden og nordvest for Vargsundet, Alta nord for Langfjorden til E6 og fylkesgrensa for Troms. Hammerfest, Hasvik og Loppa kommune:

4 gauper uten hunndyrkvote, dersom en voksen hunngaue felles i indre B-sone før kvoten der er fylt, overføres resterende av kvoten til det ytre B-området.

Figur 9. Gaupekvoten i Finnmark differensieres mellom A-område, og indre og ytre B-område

Bakgrunnen for forslag til en slik differensiering innad i B-området i Finnmark er målet om bestandsoppnåelse i A-området. De delene av Finnmark som ligger langt fra A-området og ytterst på kysten ligger så langt fra der rovviltneimnda ønsker at det skal være familiegrupper, at kvoten her ikke bør være en begrensende faktor. Dette er også kalvingsområder for rein. Forskning viser at om uttak av bestanden skal ha betydelig effekt for tapsomfang lokalt må bestanden reguleres betydelig, dette kan gjøres i disse områdene uten at hensikten til å oppnå bestandsmålet i A-sonen påvirkes. Uttak fra bestanden i områder med en fast bestand har kun midlertidig effekt. Det anbefales å åpne for en begrenset jakt innenfor A-sonen, og i randsonen til A-sonen med bakgrunn i tap til beitenæringa det siste året.

Sekretariatet viser til at vi ikke kan anbefale en sammenslåing av kvote for indre og ytre sone i B-området da dette vil medføre at flest gauper felles der tetthet av gaupe i B-sonen er størst, dvs. ved grensen til A-sonen. Jakttrykket bør differensieres i B-området slik at skadereduserende effekt optimaliseres i kalvingsområder og slik at man oppnår å begrense utbredelsen av gaupe på den ytterste kyst. Deling av sonen tilsier at jaktinnsats vil bli rettet til de områdene det er ledig kvote og man oppnår å styre jakttrykk dit det er behov. Erfaringer i de aller siste års gaupejakt og bjørnejakt i Finnmark er at de mest ivrige jegerne oppsøker

områder med ledig kvote der det er gaupe i siste tidsperiode av jakten. Jegere sørfra har også begynt å oppsøke fylket om det er ledige kvoter. Vi anbefaler en sterkere styring av jakten som virkemiddel for å oppnå målene om å regulere bestanden der det er behov, slik at tapsomfang går ned særlig i kalvingsområder for rein, jf. føringer i forvaltningsplanen. Vi viser til tilsvarende praksis av styring av jakt og kvotefastsettelse i rovviltregionene 6 og 7.

Troms og nordre del av Nordland – beregning av jaktkvote

I området i Nordland som omfattes av kvotevedtak for Troms ble det i beitesesongene for sau 2013 og 2014 ikke funnet kadaver av sau som var dokumentert drept av gaupe (Rovbase per 26.9.2014). Ut fra rovbasen kan en se at det gjennom de to siste årene har vært forholdsvis få dokumenterte tap av rein og sau til gaupe i nordlige del av Nordland og sørlige del av Troms, med unntak av Gielas reinbeitedistrikt som i 2013 hadde betydelige tap til gaupe i grenseområdene mot Sverige, og inn på svensk side. I 2014 har det heller ikke her blitt dokumentert tap av rein til gaupe på norsk side (rovbase per 26.9.2014). I kommunene Evenes, Narvik og Tjeldsund ble det i 2012 erstattet 69 sau og lam som tapt til gaupe, i 2013 var erstatningen for tap til gaupe i disse tre kommunene nede på 26 sau og lam, alle disse i Evenes. Erstatningsberegninger for 2014 er per dato ikke foretatt.

Lainiovuoma sameby hadde i 2013 spesielt høye tap til gaupe i Dividalen. Inne ved Lainavatn i Bardu ble det i 2013 dokumentert noe tap av rein til gaupe. I Mauken og Andsfjellet i Målselv har det vært dokumentert betydelige tap av rein til gaupe de siste årene. I Helligskogen, Storfjord ble det i 2013 dokumentert svært høye tap av rein til gaupe, så langt i 2014 er dokumentasjonen lavere. Betydelig tap er dokumentert i Nordreisa og i Kvænangen. Siden 1.1.2014 er det i Troms dokumentert/antatt etter undersøkelse fra Statens naturoppsyn at 63 rein er drept av gaupe.

Gjennomsnittlig har det i Troms vært 3,83 registrerte familiegrupper de siste tre år, dette tilsvarer en totalbestand på $3,83 \times 6,14 = 23,5$ gauper. Etter jakta i 2014 skulle da bestanden være på $23,5 - 5 = 18,5$ gauper. Dersom en forventer en tilvekst på 16,7 % blir estimert tilvekst $(18,5 \times 0,167) = 3,1$ gauper. Dette tilsier at bestanden før jakt 2015 er $18,5 + 3,1 = 21,6$ gauper.

Dersom vi forutsetter at bestanden i Troms før jakt 2015 er 21,6 gauper, bestandsmålet i Troms tilsvarer 36,8 gauper ($6 \times 6,14$), og at tilveksten etter jakt er 16,7 % (NINA rapport 59), har vi ti gauper for lite for å oppnå bestandsmålet ved telling i 2015/2016:
 $21,6 - (36,8/1,167) = - 10$ gauper.

Dette regnestykket viser altså at det ikke bør åpnes for jakt. Imidlertid legger rovviltnevnens forvaltningsplan av 10.10.2013 klare føringer på at bestandsmålene skal nås innenfor A-områdene, mens det skal være ett høyt trykk på uttak i B-områdene. En lav bestand taler for at gaupekvoten for Troms og samarbeidsområdet med Nordland i 2015 må settes lavt. Slik at gaupebestanden igjen kan nå bestandsmålene i Troms og forvaltningsområdet Nord-fylket i Nordland. Derfor vil ikke sekretariatet tilrå å åpne for kvotejakt på gaupe i A-området i Troms eller i fellingssone A i samarbeidsområdet med Nordland.

Andelen voksne hunngauper som får fram unger, kan variere en del mellom år. I enkelte år vil en stor andel av de voksne hunnene få fram unger, mens det i andre år er en mindre andel som klarer dette. Hvorfor det er slik, vet vi ikke med sikkerhet i dag, men næringstilgang og klima kan være mulige forklaringsfaktorer (NINA rapport 1049). I Troms og Finnmark var det

toppår for smågnagere i 2010/2011, og lav bestand i 2012 og 2013 (NINA rapport 1036). Sekretariatet tror det i 2012 og 2013 var en lav andel av de voksne hunnene som fikk fram unger.

Tap av beitedyr til gaupe siste år samt erfaringer fra tidligere år, taler for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, enn å åpne for begrenset kvotejakt i B-områder. Rovviltnemnda har gitt føring i sin forvaltningsplan om at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes i A-området. Sekretariatet mener en kvote på to gauper i B-områdene ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse.

Konklusjon

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Sekretariatet vil tilrå at det settes en kvote på to – 2 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland. Av disse kan det ikke felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for Bjerkvik og E6). Da det kun åpnes for jakt på to dyr, settes ingen tispekvote.

24/14 Evaluering av rovviltnemndas arbeid i forhold til forvaltningsplanen

Vedtak:

Evalueringen av forvaltningsplanen ett år etter at den ble vedtatt, viser at aktiviteten har vært høy. Rovviltnemnda har jobbet med mange av de punktene som referansegruppa trakk frem i forvaltningsplanens kapittel 8.1 *Referansegruppas anmodning ovenfor rovviltnemnda*. Rovviltnemnda vil også i det videre måtte arbeide målrettet og kontinuerlig med forvaltningsplanens delmål, for ytterligere å nærme seg den overordnede målsettingen.

Rovviltnemnda ser at bestandsregistreringer må bli så gode/etterprøvbare at ingen tviler på dem. Rovviltnemnda ønsker å gjøre mer for å bedre påliteligheten i bestandsberegningene. Rovviltnemnda vil prioritere mer ressurser på registreringsarbeidet de neste to årene.

Rovviltnemnda inviterer Statens naturoppsyn til neste møte, hvor nemnda ønsker å få vite mer om hvordan SNO arbeider med bestandsberegningene, og hvordan de opplever at påliteligheten i disse er. Rovviltnemnda vil så forsøke å finne måter for å få bedre bestandsregistreringer i region 8.

NINA ved Karl Otto Jacobsen har søkt midler til et prosjekt for å øke kunnskapsnivået om kongeørnas predasjonsøkologi med tanke på å utvikle forebyggende tiltak for å redusere tap av beitedyr. NINA skal ha en sammenfatning av relevant kunnskap klar før neste rovviltnemndsmøte. Rovviltnemnda ber om at NINA presenterer resultatene på møte i rovviltnemnda den 21.1.2015, i Alta.

Rovviltnemnda mener reindriften spiller en nøkkelrolle for rovviltet, og dermed også for forvaltningen av dette. Rovviltnemnda vil vurdere om det etter at prosjektene Dyr i drift og Næring og rovvilt i Finnmark er ferdig, vil være aktuelt å spisse et prosjekt for reindriften.

Nemnda vil innhente mer kunnskap om det praktiske arbeidet til Statens naturoppsyn ved å invitere seg selv med på ulike oppdrag. Samtidig vil nemndas medlemmer innhente mer kunnskap fra næringene, ved i større grad å treffe næringene på deres egen arena. Rovviltnemnda ønsker også å arbeide for at representanter fra næringene i større grad kan bli med Statens naturoppsyn på oppdrag, og slik få et bedre innblikk i deres arbeid. Rovviltforvaltningen er kompleks, derfor vil rovviltnemnda fortsatt ha fokus på å formidle gjeldende rovviltpolitikk og hvilke rammer den setter.

Rovviltnemndas evaluering

Rovviltnemnda gikk gjennom forvaltningsplanens kapittel 8, *evaluering og veien videre*. Her ble det vurdert i hvilken grad rovviltnemnda har fulgt opp *referansegruppas anmodning ovenfor rovviltnemnda*.

Referansegruppa fremhever at det er vesentlig at det kommer tydelig frem hvordan antall bjørneynglinger skal regnes, så en vet hvor mange bjørner regionen skal ha. I forvaltningsplanen kapittel 10, *utfordringer i forvaltningen*, har rovviltnemnda ett kapittel

10.5 om å forbedre metodikken for beregning av reell bjørnebestand. Dette er fulgt opp i rovviltnevnendenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 16. Rovdata har igangsatt arbeid for å inkludere *fangst-gjenfangst metodikk* i modellen for estimering av antall ynglinger av bjørn.

Referansegruppa mente det var viktig at kongeørnbestanden blir bedre overvåket, og at det kommer en tydelig forvaltningsstrategi for kongeørn i regionen. Rovviltnevnda har i forvaltningsplanen kapittel 10.2 tatt opp forvaltning av kongeørn i region 8. Dette har rovviltnevnda fulgt opp gjennom fokus på kongeørn ved Arena rovvilt 2013, og gjennom fokus på kongeørn ved vurdering av søknader om midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Rovviltnevnene har i ministeranmodningen av 4.2.2014, punkt 18, etterlyst et verktøy for bestandsregulering av kongeørn. Rovdata, som ansvarlig for rapportering av bestandsstatus til rovvilt, har opplyst at det jobbes med kvalitetssikring av data, og det er en målsetning å presentere oppdatert bestandsnivå i løpet av året. Når et oppdatert bestandsestimat foreligger vil Klima- og miljøministeren komme tilbake til en vurdering av bestandsregulering av kongeørn.

Referansegruppa trakk frem at motorferdselloven og sen saksbehandling i avgjøring om dispensasjon til bruk av motorferdsel er en bremsekloss for uttak av rovvilt. Rovviltnevnda har satset på interkommunale skadefellingslag, erfaringer fra disse viser at saksbehandling angående dispensasjon til bruk av motorferdsel går raskt når skadefellingen administreres av disse. Rovviltnevnene har gjennom ministeranmodningen av 4.2.2014, punkt 10, anmodet om lettere adgang til bruk av snøskuter til uttransport av åte og bås/åtebu ved jervejakt. Klima- og miljøministeren vil vurdere åpning for adgang til bruk av snøskuter til uttransportering av åte og bås/åtebu ved lisensfelling av jerv. Samtidig viser ministeren til at en slik adgang forutsetter tillatelse fra grunneiere og berørte kommuner etter motorferdselloven.

Referansegruppa skrev at de imøteser en innføring av stimuleringstiltak ovenfor lokale jegere. Både i Finnmark og i Troms har rovviltnevnda satset mye på dette, for eksempel gjennom jervejaktprosjektet i Troms. Gjennom dette prosjektet er det gjennomført fagdager for jervejegere, det er kjøpt inn fire nye åtebuer. Disse er isolert og større enn tidligere slik at det kan være to personer samtidig (med tanke på rekruttering/opplæring). Disse er tildelt i områder hvor det er lite åtebuer fra før og hvor tapene er store. De er tildelt til jaktlag hvor etablering av aktive jaktmiljøer er i fokus. Prosjektet har også omplassert en eldre bu som har stått inaktiv i to år. Disse åtebuene og flere andre tiltak har fått tildelt åtekamera og/eller åtevarsler. Som et resultat av denne satsningen er det etablert to helt nye åteplasser og et jaktmiljø knyttet til disse. I tillegg er fire andre åteplasser revitalisert. Lisensjegere får tilbud om hjelp til utplukk av åteplass evt. besøk med veiledning på etablert åteplass. Videre er informasjon om jervejakt intensivert til målgruppen gjennom facebook-gruppen «Rovviltjakt i Troms».

Referansegruppa mente det var for dårlig oversikt over rovviltbestandene, og den ønsket at rovviltnevnda jobber for at Statens naturoppsyn får tilført mer ressurser og midler. Rovviltnevnda arbeider politisk for å få en bedre kartlegging av rovviltbestandene, blant annet gjennom rovviltnevnendenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 16 og 19. Videre har rovviltnevnda dusørordninger for å stimulere til innmeldinger som bidrar til bedre oversikt over rovviltbestandene. Imidlertid er ikke rovviltnevnda tilfreds med påliteligheten/etterprøvbarheten i dagens bestandsestimater. Rovviltnevnda vil prioritere midler til eventuelle prosjekter som kan øke påliteligheten/etterprøvbarheten i bestandsberegningene.

Referansegruppa ønsker økt lokal medvirkning. Rovviltnemnda har lagt stor vekt på referansegruppas arbeid i forvaltningsplanen, denne evalueringen skal kaste lys over oppfølgingen av dette. Videre har prosjektene *Næring og rovvilt i Finnmark* og *Dyr i drift*, invitert referansegrupper med representanter fra bufenæringen, reindriftsnæringen og andre interessenter, for å sikre lokal medvirkning. Rovviltnemnda vil også vise til at møtene som nemnda holder er åpne, og det er mulig i forkant av møtene å be om å få presentere saker for nemnda på møtet. Rovviltnemnda viser videre til forvaltningsplanens kapittel 9.3.8 *Rolleavklaring for sekretariat, det utvidede sekretariat og observatører*.

Referansegruppa påpekte at næringen følte de ikke hadde full forståelse fra forvaltningen for sine utfordringer når det gjelder rovvilt. Rovviltnemnda har prøvd å møte opp på ulike areaer hos næringen, både for å formidle hvilke rammer rovviltnemnda forvalter innenfor, og for å få kunnskap fra næring og andre interessenter. Rovviltnemnda vil fortsette med dette. Samtidig ser nemnda at den har vært for lite ute til næringene i deres daglige arbeid. Rovviltnemnda vil i det videre satse på å gjennomføre besøk/befaringer ved ulike aktiviteter i reinnæringen og sauenæringen.

Referansegruppa skrev at de imøteser bedre opplysning om forskningsresultater innen reintall og tapsproblematikk, og en forvaltning som i større grad enn i dag er basert på kunnskap. Rovviltnemnda støtter ulike forskningsprosjekter som skal gi bedre kunnskap, for eksempel *Bestandstilvekst og tap i svenske samebyer med sommerbeiter i indre Troms*.

Referansegruppa etterlyste kortfattet informasjon på kriterier for å kunne søke om virkemidler, evt. henvisninger til hvor en finner slik informasjon. Rovviltnemnda har gitt kortfattet informasjon og henvisninger i forvaltningsplanen.

Referansegruppa trakk frem at det blir viktig at lokale jegere inngår i regionale/kommunale skadefellingslag, og at de får de ressurser og den opplæring de trenger for å kunne gjennomføre skadefellingsoppdrag effektivt og i minst mulig konflikt med andre interesser, så som jakt, friluftsliv, reindrift, og allmennhetens oppfatning av etikk og moral. I Finnmark jobbes det med interkommunale skadefellingslag, i Troms er det nå fire interkommunale skadefellingslag. Rovviltnemnda støtter opplæring av disse lagene med FKT-midler.

Referansegruppa ønsket at rovviltnemnda skulle arbeide for at alt tap over normaltap skulle bli erstattet. Referansegruppa ønsket en speilvendt bevisførsel, hvor det er forvaltninga som må bevise at tapet ikke skyldes rovdyr, om ikke alt tap utover normaltap skal bli erstattet. Allerede i høringsuttalelse av 31.5.2012, skrev rovviltnemnda i *høringsuttalelse til Miljøverndepartementets brev av 10. mars 2012 om forslag til endringer i erstatningsordninger for husdyr og tamrein*, følgende angående erstatning for husdyr på beite: *Vi ønsker at det jobbes videre med modellen som gir erstatning for alt tap på beite.* Dette ønsket nådde ikke frem.

Referansegruppa ønsket at rovviltnemnda skulle gi mer midler til gjeting, og mer midler til å ta ut rovdyr i beiteområder. Rovviltnemnda har ikke anledning i følge *forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak*, til å gi midler til gjeting alene, bare når gjeting er kombinert med andre direkte tapsreduserende tiltak kan det gis tilskudd til dette. Nemnda har gitt tilskudd til for eksempel bruk av kadaverhunder, og til ekstraordinært tilsyn av rein i kombinasjon med føring. Midlene som rovviltnemnda har satt

av til skadefellinger har ikke vært begrensende for skadefellingstillatelsene som har vært gitt av Fylkesmannen.

Referansegruppa mente at rovviltnemnda må arbeide aktivt for å få bedre oppslutning om beitelag, og mer fungerende beitelag. Videre mente referansegruppa at rovviltnemnda må stimulere til samarbeid om beiteplaner mellom saueneæringa og reinneæringa. Rovviltnemnda støtter prosjektet Beitebruk i utmark som jobber for økt og målrettet aktivitet i fylkets mange beitelag, kompetanseheving innen tema dyrevelferd i utmark, driftsledelse samt etablering av beitearealplaner i det kommunale planverktøyet. Rovviltnemnda har gitt Fylkesmannen føringer om å prioriterer FKT-søknader som bidrar til samarbeid innen og mellom beiteæringene og de ulike arenaene i Troms og Finnmark.

Referansegruppa skrev at de imøteser bruksregler i reindrifta, regler som møter forståelse og aksept både innen reindrifta selv og blant andre. Uten at rovviltnemnda har kunnet påvirke dette, har det kommet regler for høyeste reintall, og klare føringer på at rovvilterstatning skal bortfalle dersom ikke disse overholdes.

Referansegruppa skriver at det er viktig at rovviltnemnda bygger ut og videreutvikler «Arena rovvilt» Rovviltnemnda mener Arena rovvilt har vært, og er en viktig møteplass. Imidlertid har det til dels vært liten oppslutning om møtene, dårligst oppslutning har det vært i Troms. I Finnmark har det i oktober vært avholdt Arena rovvilt – sau 2014, i Varangerbotn, Tana bru, Lakselv og i Alta, med unntak av i Alta var det stor oppslutning om disse møtene. Arena rovvilt – rein skal også avholdes i Finnmark. I Troms har Dyr i drift, sammen med samarbeidspartnere, gjennomført tiltak som er målrettet mot de forskjellige målgruppene i prosjektet. Jegermiljøene (inkl. skadefellingslagene) har fått meget aktiv oppfølging fra prosjektet og Fylkesmannen gjennom hele året i form av kurs, fagdager og andre informasjonstiltak. Dette pågår fortsatt (jervejaktprosjektet). Saueneæringen, spesielt de som er mest utsatt, har også fått aktiv oppfølging i form av rådgiving og befaringer i eget beiteområde. I tillegg har alle beitelag v/leder blitt invitert til møte med Fylkesmannen (og prosjektet) i oktober for å diskutere beitesesongen og hva dette betyr for neste års sesong. Også reindrifta har fått mye oppmerksomhet da prosjektet har tatt direkte kontakt med alle distrikter i problemområder og fulgt opp dette i etterkant. I februar 2015 blir det også arrangerer reindriftskonferanse for reindrifta i Troms. Dette er et samarbeid mellom prosjektet og Fylkesmannen og tar for seg både problemer knyttet til rovvilt og reindriftsforvaltning generelt. Fylkesmannens overtakelse av reindriftsforvaltningen er også et viktig tema.

Fylkesmannen har gjennom «byråkrater på beite» satset på å møte beitebrukere på deres arena. Videre er det satset på beitelagsmøter der Fylkesmannen deltar. Prosjektene *Næring og rovvilt i Finnmark*, samt *Dyr i drift* i Troms er et viktig bindeledd mellom forvaltning og næring. På nyåret har disse prosjektene referansegruppemøte, disse skal i 2015 være åpne møter, hvor alle som ønsker det kan delta. Rovviltnemnda har vanskelig for å legge ned møteplasser, rovviltnemnda ser likevel at bruken av FKT-midler for å arrangere en serie med møter ute i distriktet, ikke står i forhold til næringenes gevinst, når oppmøtet er så lite som det har vært de siste årene i Troms. Derfor mener rovviltnemnda aktiviteten som er gjennomført i 2014 samt det planlagte reindriftsseminaret i februar 2015, gir tilfredsstillende arenaer i Troms tilsvarende «arena rovvilt» for inneværende år. Rovviltnemnda mener forvaltningsplanens overordnede målsetting i år nås bedre gjennom å bruke midlene direkte på forebyggende tiltak. Rovviltnemnda vil samtidig oppfordre alle som har interesse i rovviltforvaltning i Troms om å møte på referansegruppemøte for Dyr i drift på nyåret 2015.

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda bør bidra til å bygge kompetansemiljø rundt rovviltjakt med hund. Rovviltnemnda har gitt midler til opplæring av hundekvipasjer på Flå, Rovviltnemnda har gitt midler til bygging av wirebjørn, til fasiliteter for testing av hund på bjørn i Polar Park. Videre har nemnda gitt midler for opplæring av ekvipasjer i sporing av bjørn. Aktiviteten for å bygge kompetansemiljø rundt rovviltjakt med hund har vært høy.

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda må arbeide for at Fylkesmannen får forvaltningsansvar for lisens- og kvotejakt samt skadefellinger gjennom hele året. I rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014, punkt 13, anmoder rovviltnemndene om:

Rovviltnemndene må ha myndighet til å vedta skadefellingskvoter gjennom hele året, og Fylkesmannen må kunne forvalte disse kvotene, med nødvendige tekniske hjelpemidler, hele året.

Referansegruppa oppfordrer rovviltnemnda til å vurdere nøye, etter at bestandsmålet er nådd innenfor A-sonen, hvor store A- og B-sonene bør være. Rovviltnemnda ser at det i 2014 ble registrert fire ynglinger av jerv innenfor A-sonen i Troms, og det ble registrert to ynglinger av jerv innenfor A-sonen i Finnmark. I Troms ble det i 2014 registrert tre ynglinger av jerv i B-sonen, to av disse ble tatt ut ved hiuttak, i Finnmark ble det også registrert tre ynglinger av jerv i B-sonen, hvorav to ble tatt ut ved hiuttak (NINA rapport 1086). For at rovviltnemnda skal kunne føre en tydelig differensiert forvaltning er det avgjørende at A-områdene er store nok til at bestandene kan forvaltes på bestandsmålet innenfor disse. Først da kan rovviltnemnda opprettholde sin myndighet samtidig som rovvilt som representerer et skadepotensial i B-områdene blir tatt ut. For gaupe har ikke rovviltnemnda klart å oppnå bestandsmålene for regionen innenfor A-sonen. Når det gjelder bjørn er regionen under bestandsmålet.

Referansegruppa skriver at rovviltnemnda må arbeide for et operativt regelverk som forvaltningen kan henvise til, for en saksbehandling som er rask og effektiv når det gjelder tillatelse til uttak ved skadefrekvens på ulike nivåer. Når det gjelder dette har rovviltnemnda gjort noen viktige presiseringer i forvaltningsplanens kapittel 8.2.

Referansegruppa ba rovviltnemnda arbeide for at rovviltpolitikken på sikt går mot en enhetlig politikk, minimum på skandinavisk nivå. Rovviltnemndene i Norge fremmet i rovviltnemndenes ministeranmodning av 4.2.2014 punkt 20. følgende:

Samarbeidet med våre naboland må styrkes, det er behov for en enhetlig og forutsigbar forvaltning av rovvilt også over landegrensene. Punkt 4.1. i Stortingets rovviltforlik, ulv, er nevnt som en særlig utfordring.

Samarbeidet innen rovviltforvaltning over landegrensene er i stadig utvikling, og på sikt går det mot en mer enhetlig politikk.

Referansegruppa skriver det er viktig at rovviltforvaltningen innen det nasjonale regelverket preges av forutsigbarhet, og en rollefordeling mellom de ulike aktørene, som de utmarksbaserte næringene har kunnskap om og kan forholde seg til. Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen gitt plass til å beskrive rollefordeling for ulike aktører i rovviltforvaltningen. Rovviltforvaltningen er kompleks, derfor vil rovviltnemnda fortsatt ha fokus på å formidle gjeldende rovviltpolitikk og hvilke rammer den setter.

Saksfremstilling

I forvaltningsplanen gir kapittel 1–7 en grundig innføring i hva som ligger til grunn for rovviltforvaltning i region 8. Kapittel 12 sier litt om regional forskning på rovvilt. Kapittel 13 viser kart over forvaltningsområdene som rovviltnemnda har vedtatt. Kapittel åtte, *evaluering og veien videre*, danner, med «referansegruppas anmodning ovenfor rovviltnemnda» samt «rovviltnemndas presiseringer til referansegruppas anmodning», grunnlaget for både kapittel ni, *forvaltningsmål, strategier og virkemidler*, kapittel ti, *utfordringer i forvaltningen*, og kapittel elleve, *avveininger – valg av forvaltningsgrenser rovvilt*.

I saksfremstillingen vil vi se på delmålene i forvaltningsplanens kapittel 9, og vurdere hvordan nemnda har arbeidet for å nå delmålene. Oppramsingen av tiltak og spørsmål knyttet til disse er ikke fullstendig, men er ment for å stimulere til å finne løsninger for hvordan nemnda kan jobbe smartere for å nå sine mål. Det er ønskelig at den enkelte nemndsmedlem før møtet gjør seg noen tanker omkring måloppnåelsen, og hvordan denne kan bli bedre. Før møte bør den enkelte nemndsmedlem lese forvaltningsplanens kapittel 8, og se dette i lys av hva rovviltnemnda har utrettet med produktet den ferdige forvaltningsplanen er. Videre bør kapitlet ses i lys av hva rovviltnemnda ellers har igangsatt, f. eks. gjennom interkommunale skadefellingslag, samt hva rovviltnemnda har anmodet politisk ledelse om i rovviltnemndenes ministeranmodning oversendt KLD og LMD den 6.2.2014

Delmål 1. Arbeide for å bedre påliteligheten i bestandsberegningene av rovvilt.

Rovviltnemnda har videreført sin dusørordning:

- 10 000 kroner (skattepliktig) for melding om bjørnebinne med én eller flere unger som ikke tidligere er kjent for forvaltningen, dersom Statens naturoppsyn etter undersøkelse kan bekrefte meldingen
- 15 000 kroner (skattepliktig) for tips som fører til funn av jerveyngling på lokalitet som tidligere ikke er kjent av forvaltningen. Dette forutsetter at lokaliteten blir kontrollert og yngling blir dokumentert av Statens naturoppsyn
- 15 000 kroner (skattepliktig) for meldinger om funn av nye familiegrupper av gaupe som dokumenteres av Statens naturoppsyn, og som ikke tidligere er kjent av forvaltningen.
- 5 000 kroner (skattepliktig) for melding om reirlokalteter for kongeørn som dokumenteres av Statens naturoppsyn og som ikke tidligere er kjent av forvaltningen.

Hvert år trekkes det premier både i Finnmark og Troms blant de som har levert ekskrementer og hår fra bjørn. DNA-analyser fra disse prøvene er viktige for oversikt over bjørnebestanden.

I brev fra landets rovviltnemnder til Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet av 4.2.2014, ble følgende anmodning stilt:

- 16. I rovviltforliket 2011 var forlikspartene enige i at bestandsmålet for bjørn skal være 13 årlige ynglinger. I rovviltforliket av 2011 ble antall binner per yngling satt til 6,5. Etter rovviltforliket har Det skandinaviske bjørneprosjektet, på oppdrag fra Miljødirektoratet utviklet en bjørnekullsimuleringsmodell(BKS-modellen). Miljøverndepartementet har lagt til grunn at BKS-modellen gir den best tilgjengelige informasjon, og at den følgelig skal brukes til å avgjøre om bestandsmålet er nådd eller ikke. Norges rovviltnemnder mener beregninger for fangst – gjenfangst må inngå i denne modellen, først da vil den gi et reelt estimat på bestanden.*

Svar: (Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til energi- og miljøkomiteen, datert 21. mars 2014)

Jeg går ut fra at "BKS-modellen" det vises til i forslaget er den vitenskaplig baserte estimeringsmodellen som ble utarbeidet av Det skandinaviske bjørneprosjektet i 2010 for å estimere antall ynglinger av bjørn i Norge basert på resultat fra de årlige DNA-analysene. Rovdata ble opprettet høsten 2010, som ansvarlig for drift av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt i Norge. Essensielt i begrunnelsen for etableringen av Rovdata var at man ønsket et tydeligere skille mellom forvaltning og overvåking. Rovviltforliket fra 2011 sier blant annet at Rovdata skal ha det overordnede ansvar for drift av overvåkingsprogrammet for rovvilt og sammenstilling, kvalitetssikring og rapportering på nasjonalt nivå. Et samlet Storting var altså enige om at Rovdata skal være ansvarlig for drift av overvåkingsprogrammet og understreket dermed viktigheten av objektive bestandsvurderinger. Forslag til endringer i registreringsmetodikk, og ansvaret for å sikre bruk av best mulig metodikk i registreringsarbeidet, skal kvalitetssikres av Fagrådet for Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt, jf. rovviltforliket. Det vil etter min vurdering være uryddig dersom man politisk skal fremme forslag til endringer i overvåkingsmetodikk som kan gå på tvers av best tilgjengelig kunnskap og kompetanse, da slike vurderinger skal gjøres faglig av Rovdata. Jeg har for øvrig fått opplyst at det konkrete forslaget som her fremmes, om å inkludere fangst-gjenfangst metodikk i modellen for estimering av antall ynglinger av bjørn, er noe Rovdata allerede har igangsatt et arbeid på. Utvikling av vitenskapelige beregningsmodeller er imidlertid arbeidskrevende. Jeg har tillitt til det arbeidet som utføres av Rovdata i overvåkingen av rovvilt.

Det ble også anmodet om:

19. Kartlegging av antall familiegrupper av gaupe gjennom aktiv sporing av SNO gjennom hele registreringsperioden er nødvendig for å gi et pålitelig estimat. SNO må gis instruks om å lete etter familiegrupper av gaupe også tidlig i registreringsperioden.

Svar: (Brev fra Klima- og miljødepartementet v/statsråden til rovviltnemndene datert 21. mai 2014)

Vi har i dag et svært solid overvåkingsprogram for rovvilt, og arbeidet er de senere årene betydelig styrket gjennom etablering av Rovdata. Sentralt i begrunnelsen for etablering av Rovdata var at man ønsket et tydeligere skille mellom forvaltning og overvåking. I tråd med rovviltforliket 2011 har Rovdata det overordnede ansvaret for drift av overvåkingsprogrammet for rovvilt, og er sekretariat for Fagrådet som har ansvaret for å foreta den løpende vurderingen av best mulig overvåkingsmetodikk. Et samlet Storting var gjennom rovviltforliket 2011 enige om dette og understreket dermed viktigheten av objektive bestandsvurderinger.

Jeg har stor tillitt til det arbeidet som gjøres med bestandsovervåking av rovvilt, og jeg har en klar opplevelse av at tillitten til overvåkingsarbeidet har økt generelt blant de ulike berørte parter. Jeg mener det er viktig å fastholde prinsippet om at eventuelle endringer i overvåkingsmetodikken skal gjøres etter faglige vurderinger av Rovdata og Fagrådet. Jeg vurderer det ikke som aktuelt å fremme forslag fra departementet om endringer i overvåkingsmetodikken for gaupe, men inviterer rovviltnemndene til å komme med innspill direkte til Rovdata og Fagrådet der dere mener det er et forbedringspotensial. Disse innspillene vil bli vurdert på faglig grunnlag.

Kunne rovviltnemnda gjort mer for å få bedre pålitelighet i bestandsberegningene? I tilfelle hvordan?

Delmål 2. Ivareta beitenæringene gjennom å minimalisere tap av dyr på beite

Dette er et veldig vidt delmål, alt rovviltnemnda iverksetter gjøres nettopp med sikte å nå dette målet. Fra rovviltnemndas strategier er det enkelte punkter som peker seg ut når det gjelder akkurat dette målet:

Tydelig differensiert forvaltning:

- Forvaltningsgrensene og prioritering av FKT-midler.

Har rovviltnemnda vært tydelige nok? Forslag til forbedringer?

Prioritere ressurser der de virker:

Kan rovviltnemnda prioriterer bedre? I tilfelle hvordan?

Minimalisere alt tap av rein og husdyr på utmarksbeite

- Forebyggende tiltak mot rovviltskader på sau, slik som tidlig nedsanking, utvidet tilsyn, bruk av kadaversøkekvipasjer eller elektronisk overvåking for å øke kunnskapsgrunnlaget, ekstraordinært tilsyn/akutt tilsyn, Prosjekt Beitebruk i utmark.
- Forebyggende tiltak mot rovviltskader på rein, slik som fôring i kombinasjon med utvidet tilsyn, kalving innenfor gjerde, foring av kalv innenfor gjerde, flytting av rein.
- Bidra til at også tap som ikke skyldes rovvilt minimaliseres.

Hva gjør rovviltnemnda for dette? Kan nemnda gjøre mer?

Bærekraftig reindrift:

Hvordan bidrar rovviltnemnda til en bærekraftig reindrift? Kan rovviltnemnda gjøre mer?

Delmål 3. Bestandsregulering ved kvotejakt og lisensfelling

Rovviltnemnda har igangsatt prosjektene «Næring og rovvilt i Finnmark» og «Dyr i drift». En viktig del av prosjektenes arbeid er å gjøre kvotejakt og lisensfelling mer effektivt.

Dette gjøres blant annet gjennom:

- Avklare private grunneieres tillatelse til rovviltjakt
- Opplæring av ekvipasjer for sporing av bjørn
- Gaupejaktkurs
- Jervejaktprosjekt
- Wirebjørn
- Fasiliteter for testing av hund på bjørn

Videre har rovviltnemnda gjennom rovviltnemndenes ministeranmodning, oversendt KLD og LMD den 6.2.2014, spilt inn en rekke forslag til endringer i lovverket som nemnda mener vil gjøre lisensfelling og kvotejakt mer effektiv.

Kan rovviltnemnda jobbe annerledes for å få en mer effektiv bestandsregulering gjennom kvotejakt og lisensfelling?

Delmål 4. Prioritere nødvendig bestandsregulering i A-områdene i kalvingsland for rein

Kan rovviltnemnda gjøre mer for å nå dette målet?

Delmål 5. Effektivt uttak av rovvilt som representerer et skadepotensial i B-områdene
Rovviltnemnda har satset på en profesjonalisering av interkommunale skadefellingslag.

Rovviltnemnda har dialog både med fylkesmennene og med Miljødirektoratet angående ekstraordinære uttak av rovvilt.

Kan rovviltnemnda gjøre mer for å nå dette målet?

Delmål 6. Økt forutsigbarhet og lokal medvirkning

Viktig for å skape forutsigbarhet er å formidle gjeldende rovviltpolitikk, dette prøver rovviltnemnda å gjøre gjennom en tett dialog med beitebrukerne, for eksempel gjennom referansegrupper for interessenter i prosjektene Dyr i drift samt Næring og rovvilt i Finnmark. Videre har rovviltnemnda i sin forvaltningsplan sagt hvilke områder som anbefales som beiteområder for sau, og hvilke områder hvor rovviltnemnda ikke anbefaler sau på utmarksbeite.

I arbeidet med lokal medvirkning er referansegruppene viktige.

Har forutsigbarheten og den lokale medvirkningen økt? Kan rovviltnemnda gjøre mer for å nå dette målet?

Delmål 7. Mer kunnskap om «rovvilt – beitedyr – samfunn» i forvaltning og hos befolkning

For å nå dette målet har rovviltnemnda støttet en rekke tiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget:

- Utvidet tilsyn for sau og rein i Gratangen
- Organisering og innkjøp av radiobjeller til Landbruk nord
- Kadaversøk (inkludert radiobjeller og obduksjon)
- Norske kadaverhunder (kursvirksomhet, instruktørutdanning og godkjenningsprøver)
- Kadaverhundprosjekt 2014
- Selenstatus i beitedyr og fôr i Dyrøy kommune
- Reindriftsseminar 2015

I tillegg viser forvaltningsplanen til mye kunnskap om rovvilt og rovviltforvaltning i region 8.

Har forvaltning og befolkning fått mer kunnskap? Kan rovviltnemnda gjøre mer?

Delmål 8. Lett tilgjengelig informasjon om økonomiske virkemidler ovenfor næring og privatpersoner

Rovviltnemnda har i forvaltningsplanen vist til og beskrevet de viktigste økonomiske virkemidlene i rovviltpolitikken. For forebyggende og konfliktdempende tiltak har rovviltnemnda i forvaltningsplanen vist kriterier for prioritering av midler, og nemnda har vist til lovverket, og til elektronisk søknadssenter, hvor det skal søkes og rapporteres.

Kan rovviltnemnda gjøre mer for å gjøre denne informasjonen lettere tilgjengelig?

Oppsummert

Rovviltnemndas overordnede målsetting:

«Rovviltnemnda vil forvalte gaupe, jerv, bjørn og ulv presist på regionens bestandsmål samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas på best mulig måte.»

Har rovviltnemnda i løpet av det siste året nærmet seg sin overordnede målsetting?

Hvordan fungerer forvaltningsplanen som verktøy for å nå den overordnede målsettingen?

25/14 Felles møte med rovviltnemnda i region 7

Vedtak:

Vedtatt som innstilt. Første ordinære rovviltnemndsmøte over nyttår blir 21.1.2015, i Alta. Dagen før dette møtet skal prosjektet *Næring og rovvilt i Finnmark*, ha referansegruppemøte på samme sted.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 inviterer nemndleder og nestleder samt sekretariat fra region 7 til første ordinære rovviltnemndsmøte over nyttår. Sekretariatet oversender invitasjonen.

Samarbeidsavtalen med region 7 gjelder til 1.6.2015, i den forbindelse bør nemndene møtes for å drøfte eventuell videreføring/fornyning av avtalen. En mulig løsning på dette er at nemndleder og nestleder samt en eller to personer fra sekretariatet i region 7 inviteres til et av møtene til rovviltnemnda i region 8, evt. at noen få fra region 8 deltar på ett av møtene i region 7.

26/14 Prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark

Vedtak:

Prosjektet vil bli evaluert 20.–21. januar 2015.

Prosjektlederne for prosjektet Næring og rovvilt i Finnmark har etterspurt tidspunkt for når i 2015 prosjektet vil bli evaluert av rovviltnemnda med henhold til om det skal fortsette videre eller stoppe i 2015.

27/14 Status på forbruk av FKT-midler

Vedtak:

Rovviltnemnda tar status på forbruk av FKT-midler til orientering. Nemnda oppfordrer Fylkesmennene om å finne gode tiltak for resterende midler.

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda i region 8 tar status på forbruk av FKT-midler til orientering.

Finnmark

Fylkesmannen i Finnmark jobber fortsatt med å få oversikt på brukte midler, da en del rapporter nettopp har kommet inn.

Rein

Alle bortsett fra én søker som fikk tildelt tilsagn fra FMFI har levert det de skal av aksept av tilsagn og rapporter, og mottatt tilskudd.

Sau

Rapporteringsfrist 15. oktober. De fleste har rapportert. Forventer å betale ut mindre enn gitt tilsagn på tidlig nedsanking. Søkere som fikk avslag i vår har fått tilbud om støtte til tidlig nedsanking på slutten av beitesesongen etter gjennomgang av forventet forbruk på tiltak til saueneeringen. Har vært gjennomført tilsyn av tidlig nedsanking og opparbeiding av beredskapsareal i begynnelsen av september i Neiden, Porsanger og Vadsø. Ingen særlige avvik i forhold til det vi har gitt som vilkår i tilsagn.

Forebyggende tiltak felles

Rapporteringsfrist 15. oktober på de fleste. En del temasamlinger og kurs gjennom Finnmark jeger- og fiskerforbund blir ikke gjennomført som det har blitt gitt tilsagn for.

Restsøknader

Vi har sett på nytt på de søknadene som først ble gitt avslag på i vår. Gitt tilsagn til Bioforsk i Pasvik til kartlegging av binneområder, og utprøving av innsamling av DNA fra bjørn på høyspentstolper. NINA i Tromsø har fått midler til forprosjekt på forskning på predasjon av reinkalv fra kongeørn i Stabbursdalen i Porsanger kommune. Restmidler tilsier at vi kan støtte flere søknader om etablering av beredskapsareal. Lite skadefellingsoppdrag til interkommunale skadefellingslag (ett oppdrag i vinter) har ført til at FMFI har ca. 1 million igjen på post 26613. Det har gått en del penger ut til bestandsregistreringer (dusører).

På post 140.21 hadde vi i utgangspunktet 750 000 til tjenestekjøp. Vi forventer å bruke opp disse midlene. Her har det gått penger til kadaverhåndtering i Pasvik, og blir brukt 150 000 til ekstra søppeltømming i Pasvik på sommeren. Det har også blitt benyttet midler til utgifter til innkjøp av klaver, og tjenester i tilknytning til utleide e-bjeller til saueneeringen og reindriften. Senere på høsten vet vi eksakt restsum. Slik som tidligere år har vi mål om å benytte disse fullt ut jamfør Rovviltnemndas føringer slik at midler benyttes til formålet i regionen. Om nødvendig vil vi ta kontakt med roviltneemndas leder og drøfte prioriteringer.

Tabell 3. Fordeling av FKT-midler på ulike tiltak i Finnmark per 16.10.2014. Dette er foreløpige tall.

Post 1420.73	Tiltak	Prosjektnr.	Fordeling av midler etter ny gjennomgang budsjett 2014	Oppdatert 16.10.2014 tilsagn	Restmidler
Forebyggende tiltak rein					
	Andre tiltak rein	26600	50 000		50 000
	Foring/gjeting /utvidet tilsyn rein	26601	660 000	776 000	-116 000
	Kalving i gjerdet	26602	50 000		50 000
	Flytting til annet beite rein	26610	100 000		100 000
	Bruk av tekniske tiltak rein	26618	0		0
	Akutt rein		200 000	42 115	157 885
31 søknader					
sum rein			950 000	818 115	
Forebyggende tiltak sau					
	Tidlig nedsanking sau	26603	591 000	617 664	-26 664
	Bruk av tekniske tiltak sau	26604		0	0
	Forsinket slipp sau	26605	59 000	59 000	0
	Gjeting/utvidet tilsyn sau	26606	0		0
	Andre tiltak sau	26607	35 000	35 000	0
	Flytting av sau til annet beite	26611	100 000	100 000	0
	E-gjerder	26615	0		0
	Beredskapsareal	26616	125 000	127 000	-2 000
	Gjeterhund/vokterhund	26620			0
	Beiting på inngjerdet areal	26622	100 000	100 000	0
21 søknader	Akutt sau		50 000	50 000	0
Sum sau			1 060 000	1 088 664	-28 664
Forebyggende tiltak felles	Fellingsvederlag/kompetanse bygging*	26613	1 500 000	428626	1 071 374
	Lokale FOU **	26617	3 000 000	2 979 200	20 800
Sum forebyggende			4 500 000	3 407 826	1 092 174

Troms

Troms ble i 2014 tildelt 6 370 000 kroner, da er fellesprosjekter med Finnmark, tjenestekjøp samt midler til drift av nemnd og sekretariat trukket fra. Så langt i 2014 har det ikke blitt brukt midler til akutte tiltak rein, til akutt tidlig nedsanking eller til akutte tiltak sau. Av budsjetterte 700 000,- til planlagt tidlig nedsanking har Fylkesmannen nå fått krav om utbetaling av 431 786,-. Av budsjetterte fellingsvederlag for skadefellinger på 800 000,- har Fylkesmannen

nå hatt skadefellinger for 296 991 kroner. Få akutte hendelser samt få skadefellingssituasjoner har gjort at Fylkesmannen i Troms har kunnet gi tilskudd til flere tiltak der det i første omgang ble gitt avslag. Etter omfordeling av ledige midler har Fylkesmannen så langt et forventet forbruk på 6 023 822,- (Tabell 4). Altså en forventet rest på 346 178 kroner. Akutte hendelser eller skadefellinger frem mot nyttår må bruke av denne resten.

Tabell 4. Forbruk av FKT-midler på ulike tiltak i Troms per 16.10. 2014. Dette er foreløpige tall

Bruk av FKT-midler i Troms 2014 per 16.10.2014					
Tiltak	Søker				Foreløpig budsjett
Fôring av kalv i gjerde	Suoivvi siida, Gielas reinbeitedistrikt, Bardu				295 000
Fôring og ekstra tilsyn i kalvingstid	Gielas reinbeitedistrikt (unntatt Suoivvi siida)				84 000
Utvidet tilsyn i kombinasjon med fôring i kalvingstid	Galgo siida, Helligskogen reinbeitedistrikt				50 000
Utvidet tilsyn i kombinasjon med fôring i kalvingstid	Hjertind reinbeitedistrikt				150 000
Utvidet tilsyn i kombinasjon med fôring i kalvingstid	Tjeldøy reinbeitedistrikt				42 000
Akutt tilsyn rein 17.–23. mai 2014	Lainiovuoma sameby				45 000
Kadaversøkekvipasser sau	Skibotn sankelag				70 000
Kadaversøkekvipasser sau	Måndalen sauskangelag				130 000
Kadaversøkekvipasser sau	Indre Kåfjord sauskangelag				40 000
Utarbeiding av beredskapsareal for sau	Jan Koht, Skibotn				80 000
Innkjøp av gjerdemateriell for beredskapsareal	Finn Hugo Eriksen Karvonen, Skibotn				100 000
Tidlig nedsanking	Troms				431 786
Opplæring av to ekvipasjer for sporing av bjørn	Dyr i drift				96 200
Gauejakkurs for 20 personer tilknyttet skadefellingslag	Dyr i drift				163 060
Tilrettelegging for uniformering av skadefellingspersonell	Dyr i drift				25 000
HMS-tiltak for skadefellingspersonell	Dyr i drift				100 000
Jervejakkurs/oppfølging av jegere/jervejaktbuer m.m.	Dyr i drift				419 820
Rovviltjakt med hund – kurs for fire ekvipasjer på Flå	Dyr i drift				64 000
Oppstartsamlng for Kåfjord interkommunale skadefellingslag	Kåfjord kommune				30 000
Innkjøp av teleskop, Kåfjord interkommunale skadefellingslag	Kåfjord kommune				25 000
Samling i skyteteknikk m.m. lokalt skadefellingslag	Gratangen kommune				30 000
Samling i skyteteknikk m.m. lokalt skadefellingslag	Målselv kommune				30 000
Kartlegging og innhenting av grunneiers tillatelse til rovviltjakt	Nordreisa kommune				300 000
Wirebjørn	NJFF Troms				46 000
Fasiliteter for testing av hund på bjørn	Polar Park				400 000
Utvidet tilsyn for sau og rein i Gratangen	Gratangen kommune				150 000
Organisering av radiobjeller	Landbruk nord				137 700
Innkjøp av radiobjeller	Landbruk nord				300 000
Kadaversøk (inkludert radiobjeller og obduksjon)	Landbruk nord				187 000
Kursvirksomhet/instruktørutdanning/godkjenningsprøver	Norske kadaverhunder				48 000
Kadaverhundprosjektet 2014 – godkjenningsprøve m.m.	Dyr i drift				75 720
Selenstatus i beitedyr og før i Dyrøy kommune	Bioforsk Nord Tjøtta				199 200
Reindriftsseminar 2015	Dyr i drift				100 000
Dyr i drift	Dyr i drift				1 000 000
Beitebruk i utmark	Senja vgs/Troms landbruksfaglige senter				250 000
Fellingsvederlag					329 336
				SUM:	6 023 822

Videre har rovviltnemnda et budsjett på 1 million kroner til drift av nemnd og sekretariat. Budsjettet for 2014 er her som følger:

Lønn og godtgjørelse nemnda:	300 000,–
Reise, møte og hotell nemnda:	200 000,–
Reise sekretariat	70 000,–
Lønn sekretariat	430 000,–

Forbruket registrert per 16.10.2014 er som følger:

Lønn og godtgjørelse nemnda:	142 480,–
Reise, møte og hotell nemnda:	80 581,–
Reise, sekretariat	20 051,–